

Право дітей на захист від жорстокого ставлення в сім'ї

Підготувала
директор КЗ ЗДО
“Івасик-Телесик”
Губиниської
селищної ради
Бабенко Н.І.

Право дітей на захист від жорстокого ставлення в сім'ї – одне із найголовніших прав людини

На жаль, у суспільстві переважає думка, що жорстке поводження із членами сім'ї – внутрішня проблема і не потребує втручання суспільства, а тим більше держави. Але саме право на захист від насильства над особою, особливо у сім'ї, є одним із найголовніших прав людини. Ще недавно вважалося неприйнятним говорити відверто про насильство в сім'ї. Проте воно існує давно і зустрічається досить часто: розповсюджено серед людей різних національностей, фінансового та соціального статусу, в сім'ях віруючих. Більше того, таке насильство ніяк не можна пояснити нинішньою економічною нестабільністю, оскільки воно наявне й у відсталих, і в економічно розвинутих країнах.

Право на захист – одне із найголовніших прав людини

Україна відновлює свою ідентичність та намагається знайти рівновагу між управлінням та наснаженням. Окремі люди, сім'ї та громадяни прагнуть відновити свою індивідуальність і спроможність. Невпевненість та боротьба часто проявляються у насильстві до тих людей, які поруч. Особливо гострою проблемою є насильство над дітьми. Адже те, що переживають скривджені діти, стосується кожного громадянина суспільства.

Нині, коли в Україні починають усвідомлювати людські права та свободи, коли **прийнято Закон «Про попередження насильства в сім'ї»**, цей злочин нарешті став помітним для суспільства.

Фактор примусового контролю, який практикує одна людина над іншою

- * Насильство в сім'ї – це реальна дія чи погроза фізичної, сексуальної, психологічної або економічної образи та насильство з боку однієї особи щодо іншої, з якою вона має чи мала інтимні або інші значущі стосунки.
- * Витоки насильства в сім'ї закладено у звичаях суспільства, в системі норм і правил, які передбачають для чоловіків, жінок та дітей різну поведінку: активну та агресивну для чоловіків, поступливу для жінок і покірну для дітей. Значною мірою така поведінка є наслідком традиційного виховання, за якого агресія чоловіків розглядається як єдиний та прийнятний спосіб вирішення проблем.

Хлопчиків навчають бути напористими у досягненні мети, тоді як дівчаток вчать терпіти й пристосовуватися. Результатом такого впливу сім'ї та оточення є нинішня сумна картина насильства над жінками. Крім того, воно може здійснюватися й над іншими членами сім'ї, особливо над дітьми

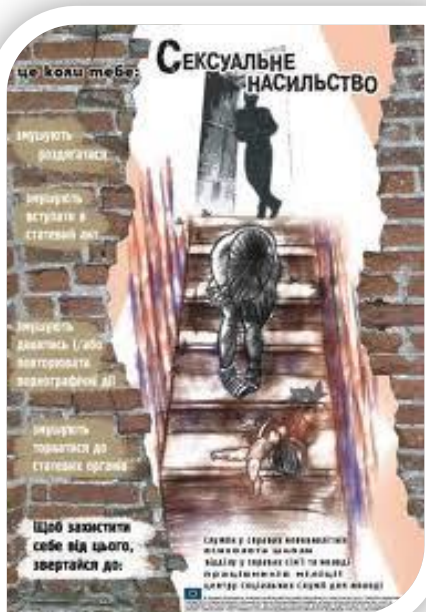

Прояви насильства по відношенню до дитини

Часто насильство виявляється як комбінація:

- фізичної,
- сексуальної
- та/або емоційної образи

Фізичне насильство:

- * дитину штовхають, завдають болю ляпасами, стусанами, ударами кулаків;
- * жбурляють предмети, загрожують зброєю або завдають ран;
- * фізично перешкоджають спробі вийти з дому; закривають одну в небезпечних місцях;
- * відмовляються допомогти, коли дитина хвора;
- * перешкоджають спробі звернутися за медичною допомогою;
- * не дають заснути вночі;
- * відмовляються купувати продукти харчування та інші необхідні для дитини товари;
- * псують її майно;
- * ображають батьків, молодших братів та сестер;
- * загрожують заподіяти шкоду родичам або друзям.

Сексуальне насильство:

- * поводяться з дитиною як із сексуальним об'єктом;
- * змушують роздягатися проти її волі;
- * вступати в статевий акт проти волі, гвалтують її;
- * здійснюють статевий акт з особливою жорстокістю;
- * змушують вступати у статевий акт після побоїв;
- * змушують дивитися і/або повторювати порнографічні дії.

**За статистикою, одна третина підлітків
знає насилля в інтимних стосунках.**

Емоційна образа:

- * Дитину постійно принижують, кричать на неї та/або кривдять (наприклад, говорять, що вона занадто товста, худя, дурна тощо);
- * ігнорують почуття дитини;
- * висміюють її переконання;
- * забороняють виходити на вулицю, гратися з однолітками;
- * маніпулюють нею, використовуючи при цьому неправду і незгоду;
- * кривдять її родичів і друзів або проганяють їх;
- * критикують її, висміюють.

Жорстоке поводження з дітьми формує з них соціально дезадаптованих людей, не здатних створювати повноцінну сім'ю, бути гарними батьками, а також є поштовхом до відтворення жорстокості по відношенню до власних дітей.

Нехтування

Нехтування основними потребами дитини (моральна жорстокість) – це відсутність з боку батьків або осіб, які їх замінюють, елементарної турботи про нього, а також несумлінне виконання обов'язків по вихованню дитини, в результаті чого його здоров'я і розвиток порушуються.

Дитина потребує соціально-правового захисту

Право дітей на захист від жорстокого ставлення в сім'ї регулює **Закон України «Про попередження насильства в сім'ї»**. Відповідно до ст.7 закону органи опіки та піклування:

- надають допомогу у відновленні порушених прав і захисті законних інтересів неповнолітнім, які мають батьків і проживають у сім'ях, дітям-сиротам, які залишились без піклування батьків і виховуються в сім'ях опікунів (піклувальників), прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, а також членам сім'ї, визнаним у судовому порядку недієздатними, у випадках, коли стосовно них учинено або існує реальна загроза вчинення насилля в сім'ї;
- представляють у суді інтереси неповнолітніх та недієздатних членів сім'ї, які вчинили насильство або стали жертвами насильства в сім'ї;
- здійснюють інші передбачені законом повноваження щодо попередження насильства в сім'ї.

Судовий та позасудові методи захисту дитини:

Функцію захисту конституційних прав і свобод неповнолітніх покладено на судову владу. Значним досягненням держави щодо забезпечення права дітей на захист від жорстокого поводження та всіх форм насильства є **закріплення Сімейним кодексом України права дитини самостійно звертатися до суду:**

- кожен учасник сімейних відносин, який досяг 14 років, має право на безпосереднє звернення до суду за захистом свого права або інтересу (ст. 18 СКУ).

Крім судових, існують ще й позасудові методи захисту прав дитини:

- через звернення до відповідних уповноважених органів і посадових осіб.

Правовий захист дітей:

В ст. 10 Закону України «Про охорону дитинства» передбачено, що держава через:

- органи опіки і піклування,
 - служби у справах неповнолітніх ,
 - центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
- у порядку, встановленому законодавством, надає дитині та особам, які піклуються про неї, необхідну допомогу
- у запобіганні та виявленні випадків жорстокого поводження з дитиною,
 - передачі інформації про ці випадки для розгляду до відповідних уповноважених законом органів для проведення розслідування і вжиття заходів щодо припинення насильства.

Захистимо кожну дитину!

Права дитини записані у:

- * Конвенції ООН про права дитини;
- * Конституції України;
- * Законі України «Про охорону дитинства»;
- * Законі України «Про освіту»;
- * Законі України «Про дошкільну освіту»
- * Законі України «Про загальну середню освіту»;
- * Законі України «Про попередження насильства в сім'ї»

Пам'ятайте, діти:

- * Ніхто не може вас образити!
- * Ніхто не може вас принижувати!
- * Ніхто не може над вами знущатися!
- * Ніхто не може вас бити!

Жодна дитина, вихователь, вчитель, батьки або стороння людина не може:

- образити або принижувати вас;
- ставити в куток;
- смикати за волосся;
- бити...

Якщо вас образили, ви можете:

- попросити захисту у вихователів, практичного психолога ЗДО, які повинні захищати від погроз та насильства з боку інших дітей, педагогів та будь-яких дорослих;
- звернутися до директора, який повинен зобов'язати педагогів захищати вас.

Якщо вас образили на вулиці, ви можете попросити захисту в:

- батьків;
- вихователів;
- поліції;
- інших дорослих.

Якщо вас образили вдома, ви можете звернути

- педагогів ЗДО;
- директора;
- поліції.

Обов'язки батьків щодо виховання та розвитку ДИТИНИ:

- * батьки зобов'язані виховувати дитину в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини;
- * батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток;
- * батьки зобов'язані забезпечити здобуття дитиною повної загальної освіти, готувати її до самостійного життя;
- * батьки зобов'язані поважати дитину;
- * забороняються будь-які види експлуатації батьками своєї дитини;
- * забороняються фізичні покарання дитини батьками та інші види покарання, які принижують людську гідність дитини.

Пам'ятайте!

У сім'ї дитина пізнає, як взаємодіяти з іншими людьми, як ставитися до себе і до оточення, як упоратися з почуттями, труднощами.

Діти, які були свідками насильства в сім'ї, отримують негативний «урок» та засвоюють, що:

- насильство – це засіб розв'язання конфліктів або отримання бажаного. Цю звичку вони переносять у навколишнє середовище: спочатку в дитячий садок і школу, потім у дружні і близькі стосунки, а потім у свою сім'ю і на своїх дітей.
- Вони не знають про те, що можна домогтися бажаного, не обмежуючи прав іншої людини.
- Вони не спроможні розуміти почуття інших людей.
- Дитина може вирости забитою, такою, що не вміє постояти за себе або агресивною.

Батьки мають усвідомити, що найважливіша умова успішного виховання – становлення правильних стосунків з дітьми, а основа спілкування в сім'ї – доброзичливість, довірливі відносини. Тож не слід забувати: **«Якщо дитина не відчуватиме, що ваш дім належить і їй теж, вона зробить своїм домом вулицю».**